

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. Загальна інформація про навчальну дисципліну

Повна назва навчальної дисципліни	Екстрена та невідкладна медична допомога
Повна офіційна назва закладу вищої освіти	Сумський державний університет
Повна назва структурного підрозділу	Навчально-науковий медичний інститут. Кафедра екстреної медичної допомоги та медицини катастроф
Розробник(и)	Хижня Ярослава Володимирівна, Шкатула Юрій Васильович
Рівень вищої освіти	Другий рівень вищої освіти, НРК – 7 рівень, QF-LLL – 7 рівень, FQ-EHEA – другий цикл
Семестр вивчення навчальної дисципліни	1 тиждень протягом 9-го семестру
Обсяг навчальної дисципліни	Обсяг навчальної дисципліни становить 2 кредитів ЄКТС, 60 годин, з яких 24 год становить контактна робота з викладачем (4 год лекцій, 20 год практичних занять), 36 год – самостійна робота
Мова викладання	Українська, англійська

2. Місце навчальної дисципліни в освітній програмі

Статус дисципліни	Обов'язкова навчальна дисципліна для освітньої програми "Медицина"
Передумови для вивчення дисципліни	Для успішного засвоєння дисципліни студенту необхідні знання, отримані в процесі вивчення наступних дисциплін загальної підготовки: базові знання з біології, анатомії і фізіології людини, фармакології, гігієни, патологічної анатомії, патологічної фізіології, медицини надзвичайних ситуацій, терапії, хірургії, та інших клінічних дисциплін й інтегрується з цими дисциплінами.
Додаткові умови	"Крок-1"
Обмеження	Обмеження відсутні

3. Мета навчальної дисципліни

Закладає основи теоретичних знань і практичних навичок з організації і надання екстреної медичної допомоги пацієнтам у невідкладних станах на догоспітальному та ранньому госпітальному етапах, у тому числі й під час надзвичайних ситуацій мирного часу

4. Зміст навчальної дисципліни

Тема 1 Організація надання екстреної і невідкладної медичної допомоги в Україні. Початкові дії медичних працівників у випадку невідкладного стану пацієнта.

Поняття про єдину систему надання екстреної медичної допомоги (ЕМД) в Україні. Обов'язки медичних працівників. Організація діяльності служби ЕМД України (структура та завдання). Основні завдання, функції, права та відповідальність медичних працівників (лікарів служби ЕМД, лікарів загальної практики – сімейної медицини та інших) з питань надання медичної допомоги пацієнту (постраждалому) у невідкладному стані. Етичні, деонтологічні та комунікативні аспекти ЕМД. Особливості надання екстреної медичної допомоги на догоспітальному етапі (бригада ЕМД, лікарі амбулаторій загальної практики – сімейної медицини, поліклінік), ранньому госпітальному етапі (відділення ЕМД багатопрофільної лікарні) та госпітальному етапі (різнопрофільні відділення). Оснащення виїзної бригади ЕМД (вироби медичного призначення, медикаменти, спеціальні засоби). Забезпечення амбулаторії сімейного лікаря та різнопрофільних відділень стаціонару для надання ЕМД. Карта виїзду бригади ЕМД, правила її оформлення. Ергономічні принципи в роботі виїзної бригади ЕМД (при роботі в приміщенні, на вулиці), робота в команді. Знайомство зі станцією ЕМД. Інструктаж з техніки безпеки. Особиста безпека працівника бригади ЕМД (медичного працівника) під час надання екстреної медичної допомоги (організаційні заходи, технічні засоби особистої безпеки). Огляд місця події. Небезпечні ситуації, які можливі на місці події, тактика медичних працівників.

Тема 2 Порядок надання невідкладної медичної допомоги постраждалим та хворим на догоспітальному етапі. Первинне обстеження.

Первинне обстеження (АВС). Завдання первинного обстеження. Технологія проведення у притомного і непритомного пацієнта (стабілізація голови та шиї, забезпечення прохідності верхніх дихальних шляхів, визначення рівня притомності за шкалою AVPU, оцінка якості і частоти дихання, наявності центрального і периферичного пульсу, його частоти, температури тіла, кольору і вологості шкіри, капілярного наповнення, контроль профузної кровотечі). Прийняття рішення щодо надання медичної допомоги в ході первинного обстеження: накладання шийного комірця, подача кисню, усунення небезпечних для життя станів (усунення обтураційної механічної асфіксії, зупинка зовнішньої кровотечі, СЛР).

Тема 3 Порядок надання невідкладної медичної допомоги постраждалим та хворим на догоспітальному етапі. Вторинне обстеження.

Мета вторинного обстеження. Пацієнти, що підлягають швидкому обстеженню з голови до ніг на місці події. Технологія обстеження (первинне обстеження, оцінка рівня свідомості за шкалою Глазго, огляд, пальпація голови, оцінка стану зіниць; огляд, пальпація шиї; огляд, пальпація, перкусія, аускультация грудної клітки; огляд, пальпація живота; визначення стабільності кісток тазу; огляд, пальпація нижніх та верхніх кінцівок, ділянок хребта). Додаткові методи обстеження (електрокардіомоніторування, пульсоксиметрія, електрокардіографія у 12 стандартних відведеннях, глюкометрія). Визначення наявності активних та пасивних рухів в кінцівках, сили м'язів рук і ніг у пацієнта при свідомості. Збір анамнезу (скарги, алергія, прийом медикаментів, час останнього вживання їжі, перенесені захворювання, отримання даних про імунізацію проти правця, вживання алкоголю, з'ясування обставин про ураження).

Тема 4 Сучасні засоби забезпечення прохідності дихальних шляхів і штучної вентиляції легень у дорослих.

Причини, діагностика і лікування обструкції дихальних шляхів у дорослих. Забезпечення прохідності дихальних шляхів методом закидання голови назад з підтриманням щелепи, прийом Сафара. Забезпечення прохідності дихальних шляхів при травмі шийного відділу хребта (виведення нижньої щелепи вперед). Ревізія і санація ротової порожнини ручним і апаратним способами. Застосування ротогорлової (орофарингеальної) трубки, вентиляція легень постраждалого через маску з використанням ручного апарата для штучної вентиляції легень (Амбу), подання кисню. Застосування носогорлової (назофарингеальної) трубки.

Тема 5 Зупинка кровообігу та дихання. Технологія надання екстреної медичної допомоги дорослим.

Поняття про термінальні стани. Клінічна смерть, її ознаки. Абсолютні та відносні ознаки біологічної смерті. Причини неефективного кровообігу. Діагностика раптової смерті. Класифікація і оцінка серцевого ритму при зупинці серця. Технологія серцево-легеневої реанімації при фібриляції шлуночків, шлуночкової тахікардії, безпульсовій електричній активності, асистолії в дорослих згідно із протоколом Європейської ради реанімації. Діагностика причин зупинки серця, які можна усунути у процесі реанімації. Робота в симуляційному класі.

Тема 6 Екстрена медична допомога при масових ураженнях

Порядок дій бригад швидкої медичної допомоги у вогнищі масового ураження. Взаємодія з рятувальними службами, відповідальність кожної з них. Організація зони медичного сортування, зони надання медичної допомоги (медичного пункту) і зони транспорту (евакуації). Первинне медичне сортування за системою START. Правила використання сортувальних браслетів і талонів.

Тема 7 Діагностика і лікування невідкладних станів на місці події

Діагностика та лікування на догоспітальному етапі гострого коронарного синдрому, кардіогенного шоку, гіпертонічного кризу, анафілактичного шоку, гіпотермії, утоплення, ураження струмом, коми невизначеної етіології, коми при цукровому діабеті, отруєнні невідомим газом, отруєнні невідомою речовиною відповідно до затверджених протоколів з медицини невідкладних станів.

Тема 8 Екстрена медична допомога при механічних травмах

Діагностика та лікування на догоспітальному етапі механічних пошкоджень черепа, хребта, грудної клітки, органів черевної порожнини, тазу і тазових органів, кінцівок. Діагностика і тактика виїзної бригади при політравмі, синдромі довготривалого стиснення і розчавлення, зовнішній і внутрішній кровотечі, травматичному і геморагічному шоці, гемо- і пневмотораксі. Алгоритм надання екстреної медичної допомоги постраждалим у дорожньо-транспортній пригоді. Техніки зупинки зовнішньої кровотечі. Техніка транспортної іммобілізації різних кісткових сегментів на догоспітальному етапі. Пункція грудної клітки при напруженому пневмотораксі. Оклюзійна пов'язка.

Тема 9 Підсумковий модульний контроль

5. Очікувані результати навчання навчальної дисципліни

Після успішного вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти зможе:

PH1	Здатність до виділення та ідентифікування провідних клінічних симптомів та синдромів (за списком 1); за стандартними методиками, використовуючи попередні дані анамнезу хворого, дані огляду хворого, знання про людину, її органи та системи, встановлювати найбільш вірогідний нозологічний або синдромний попередній клінічний діагноз захворювання (за списком 2).
PH2	Здатність до визначення необхідного переліку лабораторних та інструментальних досліджень та оцінки їх результатів
PH3	Здатність до встановлення попереднього та клінічного діагнозу захворювання
PH4	Здатність до визначення головного клінічного синдрому або чим обумовлена тяжкість стану потерпілого/постраждалого шляхом прийняття обґрунтованого рішення та оцінки стану людини за будь-яких обставин (вдома, на вулиці, закладі охорони здоров'я, його підрозділі) у т.ч. в умовах надзвичайної ситуації та бойових дій, в польових умовах, в умовах нестачі інформації та обмеженого часу
PH5	здатність до визначення тактики надання екстреної медичної допомоги, за будь-яких обставин, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення, на підставі головного клінічного синдрому (тяжкості стану) діагнозу невідкладного стану (за списком 3) в умовах обмеженого часу за допомогою стандартних схем, що базуються на засадах доказової медицини.
PH6	Здатність до діагностування невідкладних станів, визначення тактики надання екстреної медичної допомоги, проведення лікувально-евакуаційних заходів.
PH7	Здатність виконувати медичні маніпуляції в умовах лікувального закладу, вдома або на виробництві на підставі попереднього клінічного діагнозу та/або показників стану пацієнта шляхом прийняття обґрунтованого рішення, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм

6. Роль навчальної дисципліни у досягненні програмних результатів

Програмні результати навчання, досягнення яких забезпечує навчальна дисципліна.

Для спеціальності 222 Медицина:

PP1	Виділяти та ідентифікувати провідні клінічні симптоми та синдроми (за списком 1); за стандартними методиками, використовуючи попередні дані анамнезу хворого, дані огляду хворого, знання про людину, її органи та системи, встановлювати найбільш вірогідний нозологічний або синдромний попередній клінічний діагноз захворювання (за списком 2).
PP2	Збирати інформацію про загальний стан пацієнта, оцінювати психомоторний та фізичний розвиток пацієнта, стан органів та систем організму, на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень оцінювати інформацію щодо діагнозу (за списком 4).

ПР3	Призначати та аналізувати додаткові (обов'язкові та за вибором) методи обстеження (лабораторні, рентгенологічні, функціональні та/або інструментальні) за списком 4, пацієнтів із захворюваннями органів і систем організму для проведення диференційної діагностики захворювань (за списком 2).
ПР5	Визначити головний клінічний синдром або чим обумовлена тяжкість стану потерпілого/постраждалого (за списком 3) шляхом прийняття обґрунтованого рішення та оцінки стану людини за будь-яких обставин (вдома, на вулиці, закладі охорони здоров'я, його підрозділі) у т.ч. в умовах надзвичайної ситуації та бойових дій, в польових умовах, в умовах нестачі інформації та обмеженого часу.
ПР11	Визначати тактику надання екстреної медичної допомоги, за будь-яких обставин, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення, на підставі головного клінічного синдрому (тяжкості стану) діагнозу невідкладного стану (за списком 3) в умовах обмеженого часу за допомогою стандартних схем, що базуються на засадах доказової медицини.
ПР12	Надавати екстрену медичну допомогу, за будь-яких обставин, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення, на підставі головного клінічного синдрому (тяжкості стану) діагнозу невідкладного стану (за списком 3) в умовах обмеженого часу згідно з визначеною тактикою, використовуючи стандартні схеми, що базуються на засадах доказової медицини.
ПР13	Організовувати проведення лікувально-евакуаційних заходів серед населення та військовослужбовців, в умовах надзвичайної ситуації та бойових дій, в т.ч. у польових умовах, під час розгорнутих етапів медичної евакуації, з урахуванням існуючої системи лікувально-евакуаційного забезпечення.
ПР14	Виконувати медичні маніпуляції (за списком 5) в умовах лікувального закладу, вдома або на виробництві на підставі попереднього клінічного діагнозу та/або показників стану пацієнта шляхом прийняття обґрунтованого рішення, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм.
ПР15	Виконувати маніпуляції надання екстреної медичної допомоги в умовах обмеженого часу, використовуючи стандартні схеми, за будь-яких обставин на підставі діагнозу невідкладного стану (за списком 3).

7. Види навчальних занять та навчальної діяльності

7.1 Види навчальних занять

Тема 1. Організація надання екстреної і невідкладної медичної допомоги в Україні. Початкові дії медичних працівників у випадку невідкладного стану пацієнта.

Лк1 "1" (денна)

Поняття про єдину систему надання екстреної медичної допомоги (ЕМД) в Україні. Обов'язки медичних працівників. Організація діяльності служби ЕМД України (структура та завдання). Оснащення виїзної бригади ЕМД (вироби медичного призначення, медикаменти, спеціальні засоби). Забезпечення амбулаторії сімейного лікаря та різнопрофільних відділень стаціонару для надання ЕМД. Карта виїзду бригади ЕМД, правила її оформлення. Ергономічні принципи в роботі виїзної бригади ЕМД (при роботі в приміщенні, на вулиці), робота в команді. Знайомство зі станцією ЕМД. Інструктаж з техніки безпеки. Особиста безпека працівника бригади ЕМД (медичного працівника) під час надання екстреної медичної допомоги (організаційні заходи, технічні засоби особистої безпеки). Огляд місця події. Небезпечні ситуації, які можливі на місці події, тактика медичних працівників.

Пр1 "Організація надання екстреної і невідкладної медичної допомоги в Україні. Початкові дії медичних працівників у випадку невідкладного стану пацієнта." (денна)

Оснащення виїзної бригади ЕМД (вироби медичного призначення, медикаменти, спеціальні засоби). Забезпечення амбулаторії сімейного лікаря та різнопрофільних відділень стаціонару для надання ЕМД. Карта виїзду бригади ЕМД, правила її оформлення. Ергономічні принципи в роботі виїзної бригади ЕМД (при роботі в приміщенні, на вулиці), робота в команді. Знайомство зі станцією ЕМД. Інструктаж з техніки безпеки. Особиста безпека працівника бригади ЕМД (медичного працівника) під час надання екстреної медичної допомоги (організаційні заходи, технічні засоби особистої безпеки). Огляд місця події. Небезпечні ситуації, які можливі на місці події, тактика медичних працівників і пріоритети у випадку наявності небезпеки. Визначення числа постраждалих та потреби у додатковій допомозі. Визначення механізму ураження постраждалого. Виклик бригади ЕМД, терміни прибуття машини ЕМД. Робота в симуляційному класі.

Тема 2. Порядок надання невідкладної медичної допомоги постраждалим та хворим на догоспітальному етапі. Первинне обстеження.

Пр2 "Порядок надання невідкладної медичної допомоги постраждалим та хворим на догоспітальному етапі. Первинне обстеження" (денна)

Первинне обстеження (АВС). Завдання первинного обстеження. Технологія проведення у притомного і непритомного пацієнта (стабілізація голови та шиї, забезпечення прохідності верхніх дихальних шляхів, визначення рівня притомності за шкалою AVPU, оцінка якості і частоти дихання, наявності центрального і периферичного пульсу, його частоти, температури тіла, кольору і вологості шкіри, капілярного наповнення, контроль профузної кровотечі). Прийняття рішення щодо надання медичної допомоги в ході первинного обстеження: накладання шийного комірця, подача кисню, усунення небезпечних для життя станів (усунення обтураційної механічної асфіксії, зупинка зовнішньої кровотечі, СЛР). Робота в симуляційному класі.

Тема 3. Порядок надання невідкладної медичної допомоги постраждалим та хворим на догоспітальному етапі. Вторинне обстеження.

Пр3 "Порядок надання невідкладної медичної допомоги постраждалим та хворим на догоспітальному етапі. Вторинне обстеження." (денна)

Мета вторинного обстеження. Пацієнти, що підлягають швидкому обстеженню з голови до ніг на місці події. Технологія обстеження (первинне обстеження, оцінка рівня свідомості за шкалою Глазго, огляд, пальпація голови, оцінка стану зіниць; огляд, пальпація шиї; огляд, пальпація, перкусія, аускультация грудної клітки; огляд, пальпація живота; визначення стабільності кісток тазу; огляд, пальпація нижніх та верхніх кінцівок, ділянок хребта). Додаткові методи обстеження (електрокардіомоніторування, пульсоксиметрія, електрокардіографія у 12 стандартних відведеннях, глюкометрія). Визначення наявності активних та пасивних рухів в кінцівках, сили м'язів рук і ніг у пацієнта при свідомості. Збір анамнезу (скарги, алергія, прийом медикаментів, час останнього вживання їжі, перенесені захворювання, отримання даних про імунізації проти правця, вживання алкоголю, з'ясування обставин про ураження). Встановлення невідкладного стану. Визначення лікувального протоколу з медицини невідкладних станів. Критерії визначення пацієнтів, що підлягають локальному обстеженню. Технологія локального обстеження. Встановлення попереднього діагнозу з медицини невідкладних станів. Робота в симуляційному класі. Робота в симуляційному класі.

Тема 4. Сучасні засоби забезпечення прохідності дихальних шляхів і штучної вентиляції легень у дорослих.

Пр4 "Сучасні засоби забезпечення прохідності дихальних шляхів і штучної вентиляції легень у дорослих." (денна)

Причини, діагностика і лікування обструкції дихальних шляхів у дорослих. Забезпечення прохідності дихальних шляхів методом закидання голови назад з підтриманням щелепи, прийом Сафара. Забезпечення прохідності дихальних шляхів при травмі шийного відділу хребта (виведення нижньої щелепи вперед). Ревізія і санація ротової порожнини ручним і апаратним способами. Застосування ротогорлової (орофарингеальної) трубки, вентиляція легень постраждалого через маску з використанням ручного апарата для штучної вентиляції легень (Амбу), подання кисню. Застосування носогорлової (назофарингеальної) трубки. Показання і техніка інтубації постраждалого. Застосування альтернативних методів забезпечення прохідності дихальних шляхів за допомогою ларингеальної маски, ларингеальної трубки, комбіт'юба. Симптоми часткової і повної непрохідності дихальних шляхів при потраплянні стороннього тіла, методи її відновлення. Прийом Геймліха. Показання і техніка конікопункції та конікотомії. Знайомство з портативним апаратом ШВЛ. Робота в симуляційному класі.

Тема 5. Зупинка кровообігу та дихання. Технологія надання екстреної медичної допомоги дорослим.

Лк2 "Зупинка кровообігу та дихання. Технологія надання екстреної медичної допомоги дорослим." (денна)

Поняття про термінальні стани. Клінічна смерть, її ознаки. Абсолютні та відносні ознаки біологічної смерті. Причини неефективного кровообігу. Діагностика раптової смерті. Класифікація і оцінка серцевого ритму при зупинці серця. Технологія серцево-легеневої реанімації при фібриляції шлуночків, шлуночкової тахікардії, безпульсовій електричній активності, асистолії в дорослих згідно із протоколом Європейської ради реанімації 2010 року. Діагностика причин зупинки серця, які можна усунути у процесі реанімації

<p>Пр5 "Зупинка кровообігу та дихання. Технологія надання екстреної медичної допомоги дорослим." (денна)</p> <p>Поняття про термінальні стани. Клінічна смерть, її ознаки. Абсолютні та відносні ознаки біологічної смерті. Причини неефективного кровообігу. Діагностика раптової смерті. Класифікація і оцінка серцевого ритму при зупинці серця. Технологія серцево-легеневої реанімації при фібриляції шлуночків, шлуночкової тахікардії, безпульсовій електричній активності, асистолії в дорослих згідно із протоколом Європейської ради реанімації 2020 року. Діагностика причин зупинки серця, які можна усунути у процесі реанімації. Робота в симуляційному класі.</p>
<p>Тема 6. Екстрена медична допомога при масових ураженнях</p>
<p>Пр6 "Екстрена медична допомога при масових ураженнях" (денна)</p> <p>Порядок дій бригад швидкої медичної допомоги у вогнищі масового ураження. Взаємодія з рятувальними службами, відповідальність кожної з них. Організація зони медичного сортування, зони надання медичної допомоги (медичного пункту) і зони транспорту (евакуації). Первинне медичне сортування за системою START. Правила використання сортувальних браслетів і талонів. Робота в симуляційному класі.</p>
<p>Тема 7. Діагностика і лікування невідкладних станів на місці події</p>
<p>Пр7 "Діагностика і лікування невідкладних станів на місці події" (денна)</p> <p>Діагностика та лікування на догоспітальному етапі гострого коронарного синдрому, кардіогенного шоку, гіпертонічного кризу, анафілактичного шоку, гіпотермії, утоплення, ураження струмом, коми невизначеної етіології, коми при цукровому діабеті, отруєнні невідомим газом, отруєнні невідомою речовиною відповідно до затверджених протоколів з медицини невідкладних станів. Робота в симуляційному класі.</p>
<p>Тема 8. Екстрена медична допомога при механічних травмах</p>
<p>Пр8 "Екстрена медична допомога при механічних травмах" (денна)</p> <p>Діагностика та лікування на догоспітальному етапі механічних пошкоджень черепа, хребта, грудної клітки, органів черевної порожнини, тазу і тазових органів, кінцівок. Діагностика і тактика виїзної бригади при політравмі, синдромі довготривалого стиснення і розчавлення, зовнішній і внутрішній кровотечі, травматичному і геморагічному шоці, гемо- і пневмотораксі. Алгоритм надання екстреної медичної допомоги постраждалим у дорожньо-транспортній пригоді. Техніки зупинки зовнішньої кровотечі. Техніка транспортної іммобілізації різних кісткових сегментів на догоспітальному етапі. Пункція грудної клітки при напруженому пневмотораксі. Оклюзійна пов'язка. Робота в симуляційному класі.</p>
<p>Тема 9. Підсумковий модульний контроль</p>
<p>Пр9 "Підсумковий модульний контроль" (денна)</p> <p>Письмова робота, тестування за базою питань «КРОК-2»</p>
<p>Пр10 "Підсумковий модульний контроль" (денна)</p> <p>Перевірка практичних навичок, вирішення ситуаційних задач</p>

7.2 Види навчальної діяльності

НД1	Підготовка до тесту та його виконання
НД2	Опитування згідно теми практичного заняття
НД3	Вирішення ситуаційних задач
НД4	Відпрацювання практичних навичок у симуляційному класі
НД5	Відпрацювання навчальних сценаріїв
НД6	Підготовка алгоритмів дій згідно отриманого завдання

8. Методи викладання, навчання

Дисципліна передбачає навчання через:

МН1	мультимедійні лекції
МН2	практичні заняття з використанням мультимедійних презентацій та перегляд відеороликів
МН3	практичні заняття у вигляді тренінгів з вирішенням ситуаційних задач на тренажерах
МН4	аналіз конкретних ситуацій (Case-study)
МН5	самостійне навчання
МН6	практико-орієнтоване навчання
МН7	Case-based learning (CBL). Навчання на основі аналізу клінічного випадку, ситуації
МН8	Team-based learning (TBL). Командно-орієнтоване навчання

Під час підготовки та вирішення практико-орієнтованих завдань студенти розвиватимуть навички самостійного навчання, швидкого синтезу та аналітичного мислення, набуваються навички та уміння використовувати різні моделі поведінки навіть в однакових ситуаціях; глибоко розуміти власні інтереси та інтереси зацікавлених сторін, зважаючи на свої права та обов'язки як члена суспільства; швидко і чітко розставляти пріоритети; робити обґрунтований логічний вибір за наявності альтернатив; швидко прилаштовуватись відповідно до нових викликів та обставин; бути стресостійкими до навантажень, вміння досягати поставленої мети; працювати у команді.

9. Методи та критерії оцінювання

9.1. Критерії оцінювання

Шкала оцінювання ECTS	Визначення	Чотирибальна національна шкала оцінювання	Рейтингова бальна шкала оцінювання
	Відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	5 (відмінно)	$170 \leq RD \leq 200$
	Вище середнього рівня з кількома помилками	4 (добре)	$140 \leq RD < 169$

	Непогано, але зі значною кількістю недоліків	3 (задовільно)	$120 \leq RD < 139$
	Можливе повторне складання	2 (незадовільно)	$0 \leq RD < 119$

9.2 Методи поточного формативного оцінювання

МФО1	Тестування/опитування в межах тем практичних занять
МФО2	Перевірка результатів проведення індивідуальних/групових практичних завдань
МФО3	Настанови викладача в процесі виконання практичних завдань
МФО4	Перевірка практичних навичок
МФО5	Оцінка ефективності надання екстреної медичної допомоги за сценарієм невідкладного стану
МФО6	Взаємооцінювання (peer assessment)
МФО7	Перевірка та оцінювання письмових завдань
МФО8	Вирішення ситуаційних задач

9.3 Методи підсумкового сумативного оцінювання

МСО1	Тестування в межах тем змісту дисципліни
МСО2	Опитування в межах тем змісту дисципліни
МСО3	Розв'язування ситуативних практико-орієнтовних завдань, конкретних ситуацій
МСО4	Підсумковий контроль

Контрольні заходи:

Семестр викладання	200 балів
МСО1. Тестування в межах тем змісту дисципліни	32
8x4	32
МСО2. Опитування в межах тем змісту дисципліни	40
8x5	40
МСО3. Розв'язування ситуативних практико-орієнтовних завдань, конкретних ситуацій	48
8x6	48
МСО4. Підсумковий контроль	80
	80

Контрольні заходи в особливому випадку:

9 семестр	200 балів
------------------	------------------

МСО1. Тестування в межах тем змісту дисципліни		32
	У випадку карантинних обмежень практичні заняття проводиться у дистанційному режимі із застосуванням платформи Mix.sumdu.edu.ua, Zom, Google meet.	32
МСО2. Опитування в межах тем змісту дисципліни		40
	У випадку карантинних обмежень практичні заняття проводиться у дистанційному режимі із застосуванням платформи Mix.sumdu.edu.ua, Zom, Google meet.	40
МСО3. Розв'язування ситуативних практико-орієнтовних завдань, конкретних ситуацій		48
	У випадку карантинних обмежень практичні заняття проводиться у дистанційному режимі із застосуванням платформи Mix.sumdu.edu.ua, Zom, Google meet.	48
МСО4. Підсумковий контроль		80
	У випадку карантинних обмежень практичні заняття проводиться у дистанційному режимі із застосуванням платформи Mix.sumdu.edu.ua, Zom, Google meet.	80

Оцінювання протягом вивчення дисципліни проводиться у формі , тестування (М1), усних та письмових опитувань (М2), за результатами розв'язування ситуативних практико-орієнтовних завдань або конкретних ситуацій (М3) та підсумкового контролю (М4), із обов'язковим обговоренням отриманих результатів. Всі роботи повинні бути виконані самостійно. Індивідуальні завдання, схожі між собою, будуть відхилені. В особливих ситуаціях робота протягом семестру може бути виконана дистанційно. Підсумковий контроль здійснюється по завершенню вивчення усіх тем у вигляді розкладом, відповідно до графіка навчального процесу. До підсумкового контролю допускаються студенти, які виконали всі види робіт передбачені навчальним планом з дисципліни та за результатами поточної успішності набрали не менше 72 балів. При засвоєнні матеріалів модулю студенту за кожне практичне заняття присвоюється максимум 5 балів (оцінка виставляється в традиційній 4 бальній системі оцінювання). Наприкінці навчального року обраховується середнє арифметичне успішності студента. Максимальна кількість балів, яку студент може отримати на практичних заняттях протягом навчального року – 120. Студент допускається до здачі практико-орієнтованого диференційованого заліку за умови виконання вимог навчальної програми та у разі, якщо за поточну навчальну діяльність він набрав не менше 72 балів. Практико-орієнтований диференційований залік проводиться відповідно до розкладу наприкінці вивчення дисципліни. На початку заняття студент здає тестовий контроль знань (30 теоретичних питань (30 балів), на які вибирає правильні відповіді із запропонованих). Тестовий контроль вважається зданим, якщо студент правильно відповів на 60% запитань. Білети містять 3 теоретичні запитання із різноманітної тематики та охоплюють усі розділи навчальної дисципліни (5 балів кожний), відпрацювання практичних навичок та вирішення ситуаційних завдань (35 балів). Диференційований залік зараховується студенту, якщо він набрав не менше 48 балів з 80. Заохочувальні бали додаються до оцінки з дисципліни за виконання індивідуального дослідницького проекту (захист студентської наукової роботи 12 балів, виступ на конференції 5 балів, стендова доповідь на конференції 4 бали, тези доповідей 3 бали). Загальний бал з дисципліни не може

перевищувати 200 балів. Форма проведення підсумкового контролю включає контроль та оцінювання теоретичної та практичної підготовки: 1. Тестування за базою питань «КРОК-1»: 80% - 85% правильних відповідей - задовільно, 86 – 90% - добре, 91 – 100% - відмінно. 2. Оцінювання письмової роботи 3. Оцінювання практичних навичок. 4.Вирішення ситуаційних задач.

10. Ресурсне забезпечення навчальної дисципліни

10.1 Засоби навчання

ЗН1	Бібліотечні фонди
ЗН2	Графічні засоби (малюнки, креслення, географічні карти, схеми, плакати тощо)
ЗН3	Комп'ютери, комп'ютерні системи та мережі
ЗН4	Симуляційний клас(Манекени для проведення серцево-легеневої реанімації – реалістичний супротив грудної клітини при компресіях, мануальне забезпечення прохідності дихальних шляхів, екскурсія грудної клітини при штучній вентиляції, засоби для зупинки зовнішньої кровотечі – турнікети, бинти, Ізраїльські бандажі.легень, повноростові манекени із зворотнім зв'язком для кардіомоніторингу пацієнта, Засоби для виконання складної ендотрахеальної інтубації, відновлення прохідності дихальних шляхів, конікотомії, рото- та носогорлові повітропроводи, ларингеальні маски, мішки АМБУ)
ЗН5	Мультимедіа, відео- і звуковідтворювальна, проєкційна апаратура (відеокамери, проєктори, екрани, смартдошки тощо)
ЗН6	Медичні споруди/приміщення та обладнання (клініки, лікарні тощо)
ЗН7	Програмне забезпечення (для підтримки дистанційного навчання, Інтернет-опитування)

10.2 Інформаційне та навчально-методичне забезпечення

Основна література	
1	Наказ МОЗ України від 05.06.2019 № 1269 « Екстрена медична допомога.:Догоспітальний етап. Новий клінічний протокол».
2	Медицина невідкладних станів: екстрена (швидка) медична допомога: підручник для вузів / І.С. Зозуля, В.І. Боброва, Г.Г. Роцін та ін.; за ред. І.С.Зозулі.- 3-е вид., переробл. і допов.- Київ: ВСВ "Медицина", 2017 . - 727 с.
3	Наказ МОЗ № 1269 від 05.06.19 « Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації ЕМД»
4	Клінічні маршрути хворих/постраждалих з екстреної медичної допомоги на догоспітальному етапі. Том III/В.О. Крилюк, С.О.Гур,єв, А.А. Гудима, Г.Ю.Цимбалюк та ін.- К.: Ожива -2020.-350с.
Допоміжна література	

1	Тестові завдання з екстреної, невідкладної допомоги до ліцензійного інтегрованого іспиту «Крок-2» для студентів 5-го курсу зі спеціальності 221 «Стоматологія» денної форми навчання http://lib.sumdu.edu.ua/library/DocumentView?doc_id=717010
2	Методичні вказівки до практичного заняття з теми «Водно-електролітний обмін» із дисципліни «Невідкладні стани» / укладач Я. В. Хижня. – Суми : Сумський державний університет, 2020. – 26 с.
3	Методичні вказівки до практичного заняття з теми «Утоплення» з дисципліни «Екстрена допомога при невідкладних станах» (згідно з умовами Болонського процесу) / укладачі: Ю. В. Шкатула, Ю. О. Бадіон. – Суми : Сумський державний університет, 2020. – 17с
4	Методичні вказівки до практичного заняття з теми «Гострі отруєння» з дисципліни «Екстрена допомога при невідкладних станах» (згідно з умовами Болонського процесу) / укладачі: Ю. В. Шкатула, Ю. О. Бадіон. – Суми : Сумський державний університет, 2020.
Інформаційні ресурси в Інтернеті	
1	Сайт кафедри екстреної медичної допомоги та медицини катастроф www.emergency.med.sumdu.edu.ua
2	European Resuscitation Council https://www.erc.edu
3	American Heart Association https://www.heart.org
4	ДО Центр тестування – www.testcentr.org.ua